

EVALUACIJA INTENZIVNOG TRETMANA U “MALIM SKUPINAMA” DJEČJEG DOMA “A.G. MATOŠ”

Liliana Kalčić-Galeković,

Davor Petrovčić

Dječji dom “A.G.Matoš” Zagreb

Sažetak:

U ovom je radu iznesena procjena odgojitelja na Upitniku za praćenje djece u tretmanu “malih skupina” te, na temelju podataka o mjestu otpusta štićenika nakon završenog tretmana, dan prikaz uspješnosti intenzivnog tretmana u “malim skupinama” Dječjeg doma “A.G.Matoš”. Istraživanjem je obuhvaćeno 49 ispitanika u dobi od 9 do 14 godina koji su u razdoblju od 4 godine (1993.-1997.) bili u intenzivnom tretmanu. Na temelju procjena na Upitniku za praćenje djece u tretmanu “malih skupina” može se zaključiti da je došlo do pozitivnih pomaka u procjenjivanim područjima od 16 do 41% ispitanika. Na temelju podataka o otpustu štićenika može se zaključiti da je tretman bio uspješan kod 2/3 ispitanika (koji su se nakon otpusta vratili u vlastitu obitelj ili su bili premješteni u dječji dom), dok kod 1/3 ispitanika tretman nije dao željene rezultate (premjешteni su u odgojnu ustanovu).

Ključne riječi: tretman, male skupine, dječji dom

1. UVOD

Važnost uočavanja poremećaja u ponašanju djece, kako bi se poduzeli odgovarajući preventivni postupci, dosad je istican u stranoj i našoj literaturi.

Razlika između onih autora koji ranom djetinjstvu, a posebno ulozi majke i obitelji, pripisuju jedinu i odlučujuću ulogu u razvoju djeteta te onih koji ranom djetinjstvu odriču presudnu ulogu, danas su prevladane, odnosno izražene stavom o značenju svih bio-psiho-socijalnih čimbenika čiji domet ovisi o njihovim međusobnim odnosima, tj. promjenama koje se zbivaju unutar tih odnosa.

U novije vrijeme, u sklopu problematike poremećaja u ponašanju djece i mladeži, sve se češće može uočiti izučavanje problematike djece do 14 godina, za koje se uvjetno upotrebljava termin “teška djeca” (teško odgojiva djeca). Taj termin rabio se i prije u stranoj i domaćoj stručnoj literaturi (Bettleheim 1995., Clarke&Clarke 1976., Bašić 1985; prema Koller-Trbović 1988.), a posebno se koristi među stručnjacima koji rade u praksi, premda se ne odnosi uvijek na istu populaciju djece.

Riječ je o djeci čiji su specifični oblici ponašanja značajna prepreka u resocijalizaciji te koja su gotovo nedostupna socijalno pedagoškom vodenju u dosad poznatim okvirima. O ovoj djeci govori se kao o “teškoj” zato što se ona uglavnom nalaze u bijegu, dakle izvan mogućnosti odgojnog utjecaja, u skitnji, vršenju kaznenih djela ili pak izražavaju druge oblike poremećaja u ponašanju, poput alkoholizma, prostitucije i sl. Ako su u odgojnim ustanovama, tretman takve djece posebno je otežan stalnim ispadima bijesa, agresije, destrukcije, a motiviranje za igru, učenje ili neku drugu konstruktivnu aktivnost ostaje bez rezultata. U radu s ovom djecom ne postiže se uspjeh te je očito da zahtijevaju drukčiji pristup i tretman.

Postoje pokušaji s otvaranjem “malih skupina” za tretman te populacije djece, zasad pri centrima za odgoj Osijek, Rijeka, te u Dječjem domu “A.G.Matoš” Zagreb. Obzirom na specifične potrebe dijela populacije s poremećajima u ponašanju, te dajući potrebnu težinu činjenici da u nas nema iskustava u radu s ovom populacijom, logično je cijeli model bilo postaviti na eksperimentalnoj razini.

U Dječjem domu "A.G.Matoš" 1993. otvorene su "male skupine". U "malim skupinama" formirane su četiri grupe u kojima ukupno boravi 19 štićenika s kojima neposredno radi 16 odgojitelja. Tijekom dana u svakoj grupi (koju čini 4 do 5 štićenika) radi po jedan odgojitelj u smjeni koja traje 6 sati, a tijekom noći na dvije grupe dežura jedan noćni odgajatelj. U grupi ima do petero djece, pa te skupine nazivamo "malim skupinama".

Sva djeca koja su smještena u "malim skupinama" prije primanja bila su opservirana, te su na temelju dijagnostificiranih poremećaja smještena u jednu od grupa:

Zatvorena skupina: u njoj su štićenici za koje je potrebno stalno vođenje od strane odgojitelja, koje je potrebno zaštititi od tadašnjih neodgovarajućih oblika ponašanja, a njezin cilj bi bio prestanak samovoljnog napuštanja ustanove, integracija s grupom, te prihvaćanje sebe unutar Doma.

Poluotvorena skupina: u njoj su štićenici koji su ispunili ciljeve zatvorene skupine. U radu s njima težište se stavlja na osamostaljivanje u ispunjavanju obveza unutar Doma, škole, slobodnih aktivnosti te na razumijevanju povezanosti između ponašanja i posljedica koje ono povlači za sobom.

Otvorena skupina: težište rada sa štićenicima unutar ove skupine stavlja se na usvajanje kulturnih i higijenskih navika, korektan odnos prema sebi i drugima, uključivanje u vanjsku školu, te priprema za izlazak iz "malih skupina".

Svaka skupina ima svoje ciljeve rada (generalne i specifične) koji proizlaze iz problema što ih imaju djeca u grupi. Zadovolje li ciljeve koji se pred njih postavljaju u pojedinim grupama, štićenici mijenjaju grupu, odnosno napreduju, pri čemu je konačni cilj usvajanje onih oblika ponašanja koji su nužni za funkcioniranje u vanjskoj sredini (dječji dom ili obitelj).

Osim odgojitelja koji rade u grupi, u radu sa štićenicima sudjeluju i drugi stručni djelatnici, a to su: predstojnica, socijalna radnica, psiholog, te voditelji slobodnih aktivnosti (tjelesni, glazbeni i tehnički odgoj). Odgojitelji koji rade u grupi različitih su struka, najviše ima socijalnih pedagoga, zatim su tu defektolozi, sociolozi, profesori tjelesnog, pedagogije, biologije, soc. radnik i teolog.

Tretman u "malim skupinama" specifični je oblik institucionalnog tretmana koji se najčešće određuje kao intenzivni tretman. Njegova je specifičnost u tome što se do maksimuma intenziviraju gotovo svi tretmanski elementi: skrb, pomoć, zaštita, strukturiranost okoline, kontrola, disciplina, dragovoljna aktivnost, odnos prema sebi, odraslima, vršnjacima. Dodatna je osobitost tog intenziviranja i u vremenskoj i u prostornoj koncentraciji

triranosti pojedinih situacija problema, zbog čega je ne samo intenzivan, nego i visoko strukturiran.

Obzirom na nedovoljnu istraženost o učincima takva tretmana, cilj ovog rada je prikazati uspješnost intenzivnog tretmana u radu s djecom s teškim poremećajima u ponašanju u "malim skupinama" Dječjeg doma "A.G.Matoš" u Zagrebu te analizom spomenutog tretmana iznijeti mogućnosti za daljnji rad institucija odgovornih za odgoj i skrb o djeci.

2. METODE RADA

2.1. Uzorak ispitanika

Ispitivanje je provedeno na uzorku od 49 ispitanika koji su u razdoblju od 4 godine (od 1993. do 1997.god.) boravili u intenzivnom tretmanu "malih skupina" u Dječjem domu "A.G.Matoš" u Zagrebu.

Uzorkom su obuhvaćena djeca u dobi od 9 do 14 godina, kao što je vidljivo iz tablice 1.

Kriteriji za uključivanje djece u tretman u "malim skupinama" su bili sljedeći:

- da je riječ o djeci s izrazito teškim poremećajima u ponašanju
- da je riječ o djeci koja nisu dosad u ni u jednom drugom tretmanu pokazala dostupnost socio-pedagoškom vođenju
- da su mlađa od 14 godina

Tablica 1. Karakteristike uzorka s obzirom na dob prilikom prijama

DOB	ISPITANICI
9-10 god.	3
10-11 god.	4
11-12 god.	14
12-13 god.	14
13-14god.	14

Tablica 2. Karakteristike uzorka s obzirom na duljinu boravka

DULJINA BORAVKA	ISPITANICI
do 6 mj.	1
od 6 mj. do 1 god.	6
od 1 god. do 2 god.	17
više od 2 god.	16

2.2. Instrument

- A) U ovom istraživanju korišten je Upitnik za praćenje djece u tretmanu "malih skupina" upitnik obuhvaća ova područja:

	br. čestica
a) odnos prema sebi	12
b) odnos prema drugima	13
c) odnos prema vanjskom svijetu	3
d) interesi i navike	10
e) odnos prema imovini	6
f) obrazovanje	8
g) odnos prema obitelji	3
h) zaključno	2

Upitnik je sastavljen za potrebe praćenja djece u tretmanu "malih skupina" (Žižak, Koller-Trbović 1993.) Sastoji se od 57 čestica, međutim, pri analizi rezultata zadnja kategorija "zaključno" nije korištena u obradi zbog malog broja čestica, a čestice iz "odnosa prema vanjskom svijetu" i "odnosa prema obitelji" zbog malog su broja i logične sličnosti obrađivane zajedno s česticama iz "odnosa prema sebi".

B) Korišteni su podaci iz dosjea šticećenika, odnosno podaci o tome kamo su otišli nakon završenog tretmana u "malim skupinama". Ti su podaci kategorizirani u tri kategorije:

- vratili su se u obitelj
- premješteni su u dječji dom
- premješteni su u odgojnu ustanovu

2.3. Način ispitivanja i obrada podataka

Procjene o šticećenima dobivene su od odgojitelja u čijim su odgojnim skupinama boravili šticećenici. Procjene su radene pri dolasku djece u dom te nakon toga za vrijeme boravka u razmaku od 3 do 6 mjeseci, što je bilo radeno kako bi se pratila uspješnost tretmana.

Pri analizi podataka koji su dobiveni na temelju procjene odgojitelja, uspoređivani su rezultati procjene pri dolasku u dom s kasnijim procjenama tijekom tretmana. Za testiranje tih razlika korišten je t-test za zavisne uzorke.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Na temelju provedenog testiranja dobiveni su sljedeći rezultati:

Tablica 3. Rezultati na Upitniku za praćenje djece u tretmanu "malih skupina" dobiveni na temelju procjena odgojitelja, testirani t-testom.

PODRUČJA	ISPITANICI (N=32)	
odnos prema sebi	10	31%
odnos prema drugima	12	38%
interesi i navike	13	41%

odnos prema imovini	6	19%
odnos prema obrazovanju	5	16%

Iz tablice 3 vidljivo je da je kod određenog broja ispitanika došlo do pozitivnog pomaka u pojedinim područjima.

Tablica 4. Rezultati s obzirom na mjesto otpusta ispitanika nakon završenog tretmana (N=40)

	Povratak u obitelj	Prelazak u dječji dom	Odlazak u odgojnu ustanovu
ISPITANICI	8 (20%)	18 (45%)	14 (35%)

Na osnovi podataka prikazanih u tablici 4 vidljiva je razlika u ispitnoj grupi djece s obzirom na mjesto otpusta.

Prije analize rezultata, osvrnut ćemo se ukratko na karakteristike uzorka u istraživanju. Analizirajući uzorak možemo vidjeti da je riječ o školskoj djeci u dobi od 9 do 14 godina koja su u intenzivnom tretmanu boravila od 6 mjeseci do 3 i pol godine.

U prvom dijelu rasprave osvrnut ćemo se na rezultate koji su dobiveni na temelju procjena odgojitelja na Upitniku za praćenje djece u tretmanu "malih skupina". Iz tablice 3 vidljivo je da je kod 31% ispitanika došlo do pozitivnog pomaka u "odnosu prema sebi", što znači da su ispitanici izgradili pozitivniji stav prema sebi, prihvatili vlastiti emocionalni identitet te realnije prihvatili vlastiti status. Potrebno je upozoriti da su kod ove djece bile (ili jesu) prisutne emocionalne traume. Najčešće su utvrđene emocionalna labilnost, depresija, nepovjerljivost. Te pokazatelje nije potrebno posebno komentirati kad se zna koliko je za normalan i pravilan razvoj potreban osjećaj sigurnosti, prihvaćenosti, pripadnosti, ljubavi i potpore. Poznato je da izrazito nepovoljne okolnosti u obitelji, što se očituje u zanemarivanju i zlostavljanju, odbacivanju ili odbijanju djeteta, izaziva nesigurnost i stvaranje negativne slike o sebi (Bašić 1988.).

Vjerojatno su odgojitelji, poštujući djetetovu individualnost, omogućavajući mu da na drukčiji način, putem igre, crteža, priča, lutaka, pokaže svoja čuvstva, da fantazijama u svoju korist kreira stvarnost, strpljenjem za njegovu još uvijek veliku "sebičnost" prema povremenoj potrebi da bude agresivno i nemirno, pomogli djetetu da stekne povjerenje u novu sredinu i stvori pozitivniju sliku o sebi.

Na osnovi podataka o "odnosu prema drugima" vidljivo je da je kod 38% ispitanika došlo do pozitivnog pomaka u odnosu prema odraslima, autoritetima, vršnjacima, roditeljima, obitelji te općenito prema vanjskom svijetu. Navest ćemo još neke karakteristike ove grupe djece radi dobivanja

boljeg i potpunijeg uvida. Pretežito je riječ o djeci bez spontaniteta i dječje vedrine. U društvu vršnjaka, u relativno organiziranom kolektivu, nisu prihvaćeni. Djeca ih odbijaju upravo zbog njihova ponašanja (nekritičnost, sklonost izazivanju i provociranju, verbalnom i fizičkom obračunavanju). Oni jednostavno ne mogu uspostaviti kontakt i održati ga dulje vrijeme. Ako katkad i uspiju sudjelovati u igri s drugom djecom, to je vrlo kratko i gotovo obvezno završava sukobom, svadom, te verbalnom i fizičkom agresijom. Kako navodi Betlehem (1950) "ni jedno dijete ne može uživati u društvenom životu ne razvije li sposobnost igranja s drugom djecom".

Osobitost je intenzivnog tretmana u vremenskoj i prostornoj strukturiranosti pojedinih situacija. Odgojitelji, koristeći se pedagoškim metodama, uče dijete razumijevanju vlastite uloge u grupi vršnjaka, suradnji, modelu rješavanja konfliktnih situacija te stvaranju planova za uskladiavanje želja i mogućnosti. Može se pretpostaviti da je uspostavljanjem emocionalne veze odgojitelj-dijete omogućeno izgrađivanje partnerskog odnosa i obostranog povjerenja i prijateljstva, koje će dijete vjerojatno prenositi i na ostale.

Postoje određeni interesi i navike u ove djece, ali su često neprimjerene dobi i prihvaćenim društvenim vrijednostima (alkoholizam, skitnja, starije društvo).

Kao što je iz tablice 3 vidljivo, 41% djece promijenilo je odnos prema interesima i navikama i pokazalo pozitivan pomak, što se očituje u zainteresiranosti za prostor u kojem žive, razvoju interesa za športske, glazbene i druge aktivnosti primjerene dobi te u samostalnosti u osnovnim obvezama unutar skupine. Poštujući vremenske okvire dijete se uči obavljanju radnih zadataka, osamostaljivanju, učvršćivanju postojećih pozitivnih te razvijanju novih interesa. Sa štíćenicima se provode organizirane športske, glazbene, likovne i tehničke aktivnosti pod stručnim vodstvom odgojitelja slobodnih aktivnosti kako bi se usvojile poželjne navike i vještine, pri čemu se individualno prilazi svakom od njih, poštujući njihove specifičnosti. Osim toga, sa štíćenicima se provode društvene i interakcijske igre, tematske tribine i grupne diskusije, zajednički izlasci i izleti, organizirani posjeti kinu kazalištu, muzejima, kvizovi znanja, izdavanje novina, pripremanje jednostavnih jela, organiziraju se pričaonice itd.

Poznato je da ova grupa djece, često u bjehu i skitnji, vrši kaznena djela ili pak izražava druge oblike neprimjerenog ponašanja (uništavanje prostora u kojem žive, destrukcija itd.). Iz tablice 3 vidljivo je da je kod 19% ispitanika došlo do pozitivnog pomaka prema osobnoj i tuđoj imovini. Ovaj relativno mali postotak (svako 5. dijete) uzrokovan je čimbenicima koji nisu u neposrednoj svezi s uspjehom tretmana. Pri analizi podataka koristili smo se usporedbom procjene štíćenika prilikom

dolaska u Dom s kasnijim procjenama, što znači, ako neki poremećaj u početku nije bio prisutan, ne postoji ni mogućnost da dođe do pozitivnog pomaka. Drugo, u dijelu Upitnika o "odnosu prema imovini" postoji samo šest čestica na temelju kojih se procjenjuje, čime je i osjetljivost na eventualne promjene smanjena.

S obzirom na obrazovnu razinu, može se navesti još jedna zajednička karakteristika ove grupe djece, a to je izrazita odbojnost prema školi i nastavnicima, te otpor prema učenju. Ponovno je potrebno upozoriti da su ova djeca izrazito odgojno-obrazovno zapuštena. Kao što navodi Koller-Trbović (1988), najčešće se najveće teškoće očituju se kad dijete ode u školu, ne samo zato što je riječ o novoj i zahtjevnoj situaciji koja iziskuje napor adaptacije, nego i zato što su ta djeca i prije bila problematična, što se u sredinama u kojima su živjeli ili toleriralo ili ignoriralo. Kao što je iz naših rezultata vidljivo, kod 16% djece došlo je do pozitivnog pomaka glede obrazovanja. Štíćenici u "malim skupinama" mogu biti polaznici interne škole ili mogu ići u vanjsku školu. Svi su pri dolasku u Dom u prvom razdoblju uključeni u internu školu, da bi nakon nekog vremena, ako se procijeni da bi mogli funkcionirati u vanjskoj školi, u nju i bili upisani. Međutim, ovdje se javljaju problemi koji su izvan naše kontrole. Interna škola ne funkcionira ili funkcionira nezadovoljavajuće po svojoj kvantiteti i kvaliteti. To znači da može proći i cijelo polugodište da nije odobren ni jedan nastavnik, a kad se odobri da zbog male satnice svaki štíćenik dnevno prisustvuje jednom do dva školska sata (i to skraćena), što s obzirom na karakteristike problematične djece, nije dovoljno da razviju potrebne navike niti da steknu znanje koja imaju njihovi vršnjaci. Ako ih se uključi u vanjsku školu, zbog svog ponašanja često i brzo bivaju izbačeni, promijene i po nekoliko škola, što sve zajedno negativno utječe na njihov obrazovni status. Ako bismo željeli dobiti jedan kvalitetan pomak na području obrazovanja, bila bi nužna kvalitetna interna škola u kojoj bi dijete moglo svladati otpor prema školi te razviti vlastite sposobnosti koje bi mu omogućile da se uspješno uključi u daljnje školovanje izvan naše institucije, a što je opet uvjet za uspješno uključivanje u društvo u cjelini.

Drugi kriterij po kojemu smo proveli evaluaciju tretmana u "malim skupinama" jest prema mjestu otpusta štíćenika nakon završenog tretmana. Kao što je iz tablice 4 vidljivo, 35% ispitanika nakon završetka tretmana upućeno je u odgojne ustanove, 45% ispitanika u redovne dječje domove, a 20% ispitanika vratilo se u obitelj. Na temelju tih podataka mogli bismo zaključiti da je tretman bio uspješan kod 2/3 štíćenika, jer vraćanje u obitelj (20%) i prelazak u neki drugi dječji dom (45%) možemo smatrati pokazateljima uspješnosti tretmana. Za 1/3 štíćenika (35%) potreban je nastavak tretmana u nekoj odgojnoj ustanovi te stoga možemo zaključiti da na njih tretman nije imao zadovoljavajući učinak.

Na kraju bismo željeli istaknuti: u prvom dijelu rada, evaluacija je provedena na temelju procjena odgojitelja na Upitniku za praćenje djece u tretmanu "malih skupina" koji je pri konstruiranju bio predviđen za okvirno praćenje, ali ne i za statističku obradu, tako da je zbog malog broja čestica po pojedinim područjima relativno neosjetljiv na nastale promjene. Zatim, postoji pitanje kada provesti prvu procjenu, jer nakon primanja potrebno je neko vrijeme da bi se štićenici upoznali. Neki problemi u ponašanju nisu vidljivi odmah, tako da prva mjerenja mogu stvoriti sliku koja ne odgovara realnosti. Na kraju, budući da je više odgojitelja procjenjivalo djecu, zbog individualnih razlika i neizbježne subjektivnosti, povećava se varijanca i smanjuje se osjetljivost na nastale promjene.

Intenzivni tretman zamišljen je kao tretman koji traje određeno vrijeme (okvirno 3-6 mjeseci) jer je to razdoblje u kojemu se postižu optimalni rezultati prema podacima iz literature (što se slaže i s našim zapažanjima). Jer ako štićenici ostaju predugo, tretman gubi na svom intenzitetu. Njihov otpust iz "male skupine" se ne događa onda kad se postignu optimalni rezultati, nego zbog nemogućnosti premještanja, oni ostaju u tretmanu u prosjeku dvije godine (neki i po 3,5 god.), što se obično poklapa s njihovim 14. rođendanom, odnosno s krajem školske godine. Stoga bi za povećavanje uspješnosti tretmana bilo nužno omogućiti učinkovitiji premještaj štićenika.

5. ZAKLJUČAK

Na temelju ispitivanja uspješnosti intenzivnog tretmana rezultati upućuju na sljedeće zaključke:

Intenzivan tretman pokazao se uspješnim jer je kod većine djece proces resocijalizacije uspješno proveden.

Prema procjeni odgojitelja, do pozitivnog pomaka u odnosu prema sebi došlo je kod značajnog broja djece. Vjerojatno su odgojitelji, poštujući djetetovu individualnost, pomogli da stekne povjerenje u novu sredinu i stvori pozitivniju sliku o sebi, drugima i obitelji.

Također je vidljiv značajan pozitivan pomak u odnosu prema interesima i navikama te djece. To se može objasniti stalnim poticanjem odgojitelja na učvršćivanje postojećih pozitivnih, te razvoj novih interesa.

Odgojitelji procjenjuju da je u području obrazovanja koje se u toj životnoj dobi smatra osnovnim zadatkom, postignut najmanji pomak. Iako djeca pokazuju zainteresiranost za uključivanje u vanjsku školu, nisu motivirana za preuzimanje obveza koje se pred njih stavljaju. To se može objasniti velikim obrazovnim deficitom, te otporom

prema školskim obvezama. Da bismo postigli kvalitetniji pomak u obrazovanju bilo bi nužno osigurati kvalitetniju internu školu, a to bi se moglo postići zadovoljavajućim pedagoškim pomagalima, odgovarajućim prostorom za održavanje nastave i povećavanjem broja nastavnika educiranih za rad s problematičnom djecom.

Iako je intenzivni tretman predviđen da dijete u njemu boravi od 3 do 6 mjeseci, iz naših podataka možemo zaključiti da u prosjeku djeca u njemu borave dvije godine. Iz iskustva u radu pokazalo se da duljina boravka ima značajnu ulogu u resocijalizaciji. Predug boravak u tretmanu pokazao se neodgovarajućim jer gubi na svom intenzitetu. Mislimo da bi trebalo omogućiti premještaj djece iz intenzivnog tretmana kad dostignu razinu socijalizacije koja im omogućava funkcioniranje u ne toliko strukturiranim uvjetima.

LITERATURA

1. BAŠIĆ, J. (1998): "Odnosi roditelja prema djeci u relaciji s poremećajima u ponašanju djece koja pohađaju predškolske ustanove." U: *Pojavni oblici poremećaja u ponašanju djece u predškolskim ustanovama i uvjeti života u obitelji*, Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
2. BETTELHEIM, B. (1950): *Love is not enough*. The Free Press, New York.
3. CLARKE, A. M. and CLARKE, A. D. B. (1976): *Early Experience*. The Free Press, New York.
4. DOBRINIĆ, T., POLDRUGAČ, V., SINGER, M. (1971): "Porodične prilike maloljetnih delinkvenata," *Defektologija*, Zagreb, br. 1, 3-30.
5. EITERER, O. (1988): "Abnormalno ponašanje u djece s teškoćama u razvoju predstavljaju izazov koji prelazi granice tradicionalnog školskog sistema," *Defektologija*, Zagreb, 1, 115-121.
6. GAJER-PIACUN, Dj. (1985): *Psihički poremećaji djece i omladine*, SZ, Zagreb.
7. KOLLER-TRBOVIĆ, N. (1985): *Relacije socio-ekonomskog statusa porodica maloljetnih delikvenata sa strukturom porodica, pojavnim oblicima poremećaja u ponašanju i reakcijom društva na kriminalitet maloljetnika*, Magistarski rad, Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
8. KOLLER-TRBOVIĆ, N. (1989): "Teška djeca," *Defektologija*, vol. 25,1, 143-155. Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
9. KOVAČEVIĆ, V. (1981): *Problemi resocijalizacije maloljetnika s delikventnim ponašanjem*, Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu i Izdavački centar Rijeka, Zagreb-Rijeka.
10. MIRIBUNG, J. (1986): *Resocijalizacija odgojno zapuštenih - Freibuški model kao polazište*, Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu, priručni materijal (izdano za internu upotrebu).

Evaluation of Intensive "Small Groups" Treatment in the Children's Home "A.G. Matoš"

Summary

In this paper, on the basis of evaluations of pedagogues in the Questionnaire for observation of children included into the "small groups" treatment and on the basis of information about the release of children after the treatment, the authors are presenting the successfulness of the intensive "small groups" treatment in Children's Home "A.G. Matoš".

The research included 49 examinees from 9 to 14 years of age, who were in intensive treatment during the period of 4 years (1993-97). On the basis of evaluations given on the Questionnaire for observation of children included into the "small groups" treatment it is possible to conclude that in the case of 16-41% of examinees it has come to positive changes in evaluated areas.

On the basis of information about the release of the wards it can be concluded that the treatment was successful for 2/3 of examinees (who upon release have returned to their families or were transferred to Children's Home), while in the case of remaining 1/3 of examinees the treatment did not bring desired results (they were transferred to reformatory).

Key words: *treatment, small groups, children's home*